

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

Qualiter, & quando irritatio concendi possit. punct. 4.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

aliter. Nam esto maritus haberet potestatem irritandi omnia vota vxoris tempore matrimonij emissa (vt multis placet) nullo modo hac potestate gaudet comparatione votorum tempore libertatis emissa. Quia ei nec ob promissionem, neque ob voluntatem promittentem, neque ob materiam promissam illa vota, cum sunt, subiciuntur. Restat ergo vt solum tempore matrimonij subiciantur ob præiudicium quod ei prouenire potest ex executione talium votorum; ac proinde solum ex hac causa capacia sint indirecte irritationis. Sic post alios antiquiores docent Syluest. verbo *votum* 4. q. 2. d. 1. Natuar. c. 11. num. 65. Azor 1. p. lib. 11. c. 17. q. 14. Valent. 2. 2. diff. 6. qu. 6. punct. 6. num. ult. Suar. l. 6. c. 4. num. 16. c. 7. num. ult. Sayro in Clauj Regia l. 6. c. 10. num. 11. c. 19. Sanch. aliis re- laris l. 4. c. 31. num. 9. Quæ à fortiori procedunt in votis ser- uorum tempore libertatis emissis, quæ à superueniente domi- no solum suspendi non irritari possunt. Et tradit Azor q. 2. c. 10. Suar. cap. 3. num. ult. Sayro c. 10. nu. 18. Sanch. n. 14. c. 4. Sed inquiret: an vota conditionalia emissa tempore lib- eritatis, quorum conditio tempore subiectionis impletur, cen- senda sint ac emissa tempore subiectionis; ita vt possint à su- perueniente superiore penitus irritari casu, quo tunc emissa possent? Respondet Sanch. d. cap. 3. num. 17. Si conditio per accidens contingit, vt si mulier soluta vocat eleemosynam, si natus ex Azia venerit, & venit tempore quo nupta est illa vota reputanda esse ante subiectionem emissa; quia ante subiectionem tota obligatio contracta est, & conditio per accidens con- tingit, & ex contingenti per accidens non est res diudi- canda. Si autem per se contingat conditio, vt si vocas elee- mosynam si talem duxerit, cito alicui possit videri tempore subiectionis emitti, quia tunc perfecta obligatio confluit; ac credit censenda esse tempore libertatis emissa. Ducitur primò: quia votis sicut & contractibus non potest noua conditio addi, sed cum sunt totam suam perfectionem habent & ergo facto voto tempore libertatis non potest aliqua conditio superaddi, quam antea non haberet. At cum factum est, non habuit con- ditionem beneplaciti Superioris. Ergo ex superueniente subie- ctione illam habere non potest, cum in suo esse perfectum sit. Secundo mouetur, quia cito in legatis inspicitur tempus con- ditionis impleta, secus est in contractibus, in quibus inspicitur tempus quo irriti sunt, *leg. si filius familias* 78. ff. de verbo- rum obligat. At votum quia promissio est & obligationem indu- cit assimilatur contractibus. Ergo tempus quo factum est, in- spici debet. Sed est factum tempore libertatis. Ergo illo tem- pore emissum reputandum est.

Cæterum aliter distinguendum censet. Si conditionis appositio non sit libera videnti, vel quia ex alterius vol- untate pendet, vel quia casu contingit, verissimam cen- seo supradictam sententiam; eo quod tota illius voti obliga- tio ante subiectionem contracta sit. Nam appositio illius conditionis, quæ videnti voluntaria non est, non potest esse voluntaria suscepio obligationis. Verum si con- ditio ex libera videnti voluntate pendet, vt si promit- teret eleemosynam si exiret, si Petrum alloqueretur, si imagi- nem Virginis inuideret, & tempore subiectionis hanc condi- tionem apponit, reputandum est votum illud eleemosynæ tem- pore subiectionis factum. Nam cum tota obligatio illius voti pendat ex libera voluntate videnti apponenti conditionem; tunc censendum est, verè & propriè emitti; cum liberè con- ditio apponitur; siquidem appositione illius conditionis susci- piatur obligatio. Et confirmo ex doctrina tradita hoc puncto, §. 1. quamque ipse Sanchez approbat; ibi enim probauimus votum conditionale emissum in pueritia, cuius conditio vo- uenti libera impletur tempore pubertatis ex effectu ad rem promissam, si mari, & tanquam emissum in pubertate iudi- candum esse. Ergo in præsentem idem dicendum est. Neque ob- stant rationes quibus ducitur Sanchez. Fateor voto illi con- ditionali facto tempore libertatis nullam superaddi posse con- ditionem beneplaciti Superioris. At nego non superaddi dictam conditionem voto absoluto tacitè emisso appositione liberæ conditionis. Ad secund. concedo votum assimilari contracti- bus; sed nego in contractibus gratuitis quorum obligatio ex conditione liberè apponenda à contrahente pendet, non esse inspiciendum tempus conditionis appositæ; cum tunc suscipia- tur obligatio & non antea.

§. VI.

An extendatur irritatiua potestas ad vota execu- tioni mandata, & ad promissiones humanas, & ad vota realia defuncti quæ in hæredes tran- sferunt.

S V M M A R I V M.

3 Non extendatur irritatiua potestas ad vota executioni man- data.

2 Neque ad promissiones homini factas ex Superioris licentia.
3 Neque item ad vota translata in hæredem.

1. **H**is omnibus supradictis negatiuè est respondendum. Prima nullatenus irritatiua potestas extenditur ad vota perso- nalia vel realia executioni mandata. Sic Caiet. 2. 2. q. 88. art. 8. dub. 2. Sotus l. 7. de iustit. q. 3. art. 1. vel. *maiori* autem. Valent. diff. 6. q. 6. p. 6. q. 3. Sanch. l. 9. de matrim. diff. 40. num. 12. c. l. 4. sum. c. 27. num. 3. Ratio est manifesta quia votum execu- tioni mandatum cessat. Ergo non est casus irritationis. Adde si votum reale sit & executioni fuerit mandatum non potest Super- ior rem traditam reuocare. Vnde si ex licentia Superioris promissit calicem Ecclesie, & promissum tradidit, nequit Superior reuocare. Quia traditio factus est sub alterius do- minio, *leg. traditio* 20. Cod. de pactis.

2. Secunda conclusio non potest superior irritare promissio- nem homini factam ex eius licentia. Sic docet Suar. *rem. 2. de Relig. l. 6. de voto* c. 6. num. 3. Bassi. Legion. l. 10. c. 17. §. 1. n. 17. Sanch. lib. 9. de matrim. diff. 4. num. 14. c. l. 4. sum. c. 27. num. 2. 3. Lessius lib. 2. cap. 40. dub. 13. num. 77. ad secund. in 2. edit. Ratio est. Quia promissione factus est promissario ac- quisitum. Sed ius promissio acquiri nequit superior in- fringere. Ergo nequit promissionem factam irritare.

Dices, superior potest promissionem Deo factam, antequam executioni mandata sit, infringere; quia est dominus voluntatis promittentis, ergo etiam poterit irritare promissionem homini factam. Deinde subditus non tenetur exequi promissio- nem, si superior interdicit vt tradit Lessius & Sanchez *supra*. Quia cum superior adhuc data licentia promittendi, & promissione facta dominus sit voluntatis subditi, potest à promissio- nis executione subditum impedire. Ergo irritare promissionem poterit saltem indirectè. Et ita tenet Aragon 2. 2. q. 88. art. 8. fol. 100. Nec videtur improbabile.

Nihilominus respondeo posse superiore irritare promissio- nem Deo factam; non tantum quia dominus est voluntatis subditi, sed quia Dei vices gerit, cuius nomine tenetur. At cum non gerat vices promissarii, iure acquisitum per promissio- nem remittere non potest. Ad secund. nego superiore con- tradicere posse executioni promissionis factæ ex eius licentia; quia ea promissio non imbit conditionem si superior non contradixerit. Alias nullus cum religiosis auderet contra- here, si promissiones firmæ non essent, & pro voluntate su- perioris tenent subditum promissionem omittit; quia illa con- tradictio est iniusta, ac proinde releuare non potest ab obliga- tione contracta.

3. Tertia conclusio, vota translata in hæredem irritare su- perior videnti non potest, tum quia hæres superior non est. Tum quia hæres non obligatur ex voto, sed ex iustitia ex racio cum defuncto contractu, & obligationes ex iustitia irri- tabiles non sunt. Tum denique, quia ad hæc vota sit transla- ta in hæredem potestas dispensandi & commutandi vota non extenditur, neque extenditur potestas irritandi. Sanch. l. 4. sum. cap. 24. num. 57.

P V N C T V M IV.

Qualiter & quando irritatio concedi possit?

S V M M A R I V M.

- 8 Si negetur subdito licentia in perpetuum exequendi votum, censetur irritatum.
- 2 Debet tamen Superior votum cognoscere.
- 3 Non est irritatio si pro determinato tempore licentia negetur.
- 4 Irritatio & suspensio procedens à potestate dominatiua nulla indiget causa ad sui valorem.
- 5 Plures affirmant sine causa in se concedi posse. Sed probabilius est esse saltem veniale peccatum.
- 6 Fieri potest irritatio etiam subdito inuito.
- 7 Non est necessaria cognitio voti irritandi si votum esse cognoscatur.
- 8 Quid si ex parte irritantis dubium sit, an sit verus Superior? Sub distinctione respondetur.
- 9 Ob dubium ex parte videntis non impeditur Superioris certa potestas.
- 10 Error communis esse supplet iurisdictionis defectum, non tamen defectum potestatis dominatiue.
- 11 Qualiter irritatiua potestas delegari possit.

1. Superior votum irritat, quando voto cognito denegat subdito absolute licentiam illud exequendi sine illa tem- potest

potis limitatione. Sumitur ex cap. 30. Numer. ubi de puella vouente dicitur. Si autem ut audivit, (scilicet patet esse voto ligatam) & contradixerit, vota & Iuramenta eius irrita erunt; neque obnoxia tenebitur sponsioni; si eod. contradixerit patet. Vt docent Caietanus Armilla & alij quos referet & sequitur Sanch. lib. 9. de matrimon. disp. 43. num. 10. Et lib. 4. sum. c. 25. n. 35. Lessius l. 2. c. 40. dub. 12. §. 2. in 2. editione. Ratio est; quia omnia vota subditorum, si sint de rebus prohibitis fieri absque licentia; hanc habent conditionem si superior licentiam dederit; alias nulla erunt vigore de materia illicita. Si vero sint de rebus sibi permittis; hanc imbuunt conditionem, nisi Superior contradixerit. Quia hæc conditio necessaria est, vt superioris potestas salua remaneat, nullumque præiudicium habeat ex subditorum votis, vt tradidit D. Thom. communiter receptus 2. 2. q. 88. art. 3. ad 4. Valent. disp. 6. q. 6. punct. 6. Suar. l. 6. de voto c. 1. num. 9. Sanch. variis in locis præcipue l. 4. sum. c. 26. à num. 4. Ergo Superiore non contentente aut contradicente absolute, votum cessat; quia cessat conditio sub qua factum est; sicut quolibet aliud votum conditionatum cessat cessante conditione sub qua fuit præstitum.

2. Dixi quando voto cognito. Nam si Superior ignarus voti denegat subdito licentiam exequendi illud, nullo modo censere debet irritale. Quia quilibet actus voluntarius qualis est irritatio non potest fieri absque voluntate irritandi, quæ impossibilis est incognito obiecto scilicet voto quod irritari debet. Et ita sustinent Abulen. c. 30. Numer. Nauarr. sum. c. 12. num. 69. Valent. 2. 2. disp. 6. quæst. 6. punct. 6. q. 2. Lessius supra. Suar. tom. 1. de Relig. l. 6. de voto c. 7. num. 13. Et 14. Sanch. aliis relatis l. 4. sum. c. 25. n. 23. & lib. 9. de matrimon. disp. 43. num. 2.

3. Dixi insuper, quando Superior denegat absolute licentiam. Nam si solum pro determinato tempore denegaret, vt si diceret, nolo vt modo facias, non est irritatio voti, sed illius suspensio pro illo determinato tempore. Quo transacto tenebitur subditus votum exequi sicut antea; nisi forte votum fuerit de re illi temporari annexa: Quia tunc cum illo tempore finitur; vt si promitteres ieiunare sequenti vigilia corporis Christi, vel illo anno ob lutandum compostellanum iubilæum illic peregrinationem facere; & Superior denegaret facultatem exequendi ieiunium, & peregrinationem illo anno, absolute esset votum extinctum non tam irritatione quam cessatione materiae promissæ. Sic Sanch. d. disp. 43. num. 10. Et cap. 25. numero 35. Ex his satis constat votum irritatum non reuocari, suspensum vero, nisi finitum sit, reuocari. Sic Doctores relati.

4. Porro certum esse debet irritationem & suspensionem procedentem à potestate dominatiua, nullam ad sui valorem causam exigere. Quia vt super diximus subditus in sua promissione imbitur conditionem, dum Superior consenserit vel non contradixerit. Ergo pro libito contradicente cessat obligatio. Secus est quando votum suspenditur vel dispensatur ratione iurisdictionis temporalis vel spiritualis. Quia suspensio hæc necessario fieri debet medio præcepto, seu lege imposita cum executione voti pugnante. At præceptum vel lex nullum est, si fit impositum sine causa. Ergo dispensatio vera cum sit nomine Dei & in obligatione ipsi acquisita rationabiliter fieri debet; alias non censetur Deus obligationem remittere. Et ita tradit D. Thom. q. 88. art. 12. ad 2. Suar. l. 6. c. 1. n. 9. Sanch. lib. 4. c. 24. n. 7. Basil. de Leon lib. 10. de matrimon. cap. 17. n. 22. Et sequenti lib.

5. An vero sine causa iuste concedi possit, non est constans sententia. Nam Gregor. Lopez leg. 3. sine rit. 8. part. 1. Nauarr. c. 12. num. 73. Syluest. verbo votum 4. q. 6. d. 6. Azor. 1. p. l. 11. c. 17. q. 5. Basil. d. l. 10. c. 17. num. 14. & alij plures affirmant absque causa concedi posse. Mouentur. Quia promissiones subditi hanc tacitam (vt sepe dixi conditionem habent, si Superior consenserit, vel non contradixerit. Superior autem nullo vinculo tenetur ad præstandam consentum, vel non contradicendum, sed in his liber est, & iure suo vitat. Et explicatur. Si promittas elemosynam faciendam ex aliena pecunia sub conditione. Si dominus consenserit, poterit dominus pro libito non consentire absque culpa, sed religiosus, filiusfamilias, vxor, & seruus promissionem faciunt sub conditione si eorum dominus consenserit. Poterit ergo dominus pro libito non consentire. Hinc inferunt supra dicti Doctores posse votum adstrictum petere irritationem absque vlla causa. Quia perit rem, quam Superior licite præstare potest. Sic expressè Basil. Legion. d. cap. 17. num. 24.

Ceterum verius censet peccare saltem venialiter Superiorem qui absque iusta causa votum subditi irritat, vel suspendit. Sic Sorus l. 7. q. 3. art. 1. Aragon. q. 88. art. 8. in 3. conclus. Lessius l. 2. c. 40. dub. 12. num. 70. Et dub. 13. num. 76. Sanch. l. 4. c. 24. num. 13. Suar. l. 6. de voto c. 1. num. 9. Layman l. 4. sum. tract. 4. c. 7. num. 18. Valent. disp. 6. quæst. 6. punct. 6. paulò post principium. Ratio est. Quia siue hæc potestas data sit in vtilitatem vouentis vt creditur data Prælati religiosis, siue

in vtilitatem irritantis, vt est potestas domini in seruum, siue in vtilitatem vtriusque vt datur coniugibus; dissonum & contra rationem est, eam absque causa vni irritanti, vel vouenti exercere. Quia est contra hanc ipsius potestatis, & consequenter abusus illius. Item alienum est à ratione, quod Superior absque aliqua causa impediatur voluntatem subditi in bonum voto obfirmatum. Cum Superior ratione superioritatis teneatur prouidere de bono spirituali subditi, neque illi impedimento esse, cum sibi nullum damnum inde prouenit. Ex quo solummodo manet contrarium fundamentum. Ad confirmationem poteris respondere, esse disparatam rationem. Nam promittens elemosynam ex aliena pecunia nullum ius in illam habet. At ad opera spiritualia exercenda aliquale ius habet subditus licet dependens à superiore. Quapropter plures Doctores censent (vt in superioribus vidimus) votum dandi elemosynam ex aliena pecunia nullum esse; cum tamen votum ieiunij & orationis emissum à subdito validum sit. Quid ergo mirum quod dominus negans absque causa consentum in distributione suæ pecuniæ non peccet; peccet tamen, si neget consentum in his, quæ ad bonum subditi ordinantur. Secundo respondeo clarius negando posse dominum absque vlla causa negare consentum in distributione suæ pecuniæ. Habet enim semper causam legitimam negandi nempe propriam vtilitatem, qua priuatur permittemdo propriæ pecuniæ alienationem. At cum in præsentem supponamus, nullam incommoditatem superiori aduenire ex eo quod subditus votum exequatur, abutetur sane sua potestate, si illum à bono proposito concepto retrahat, & impediatur. Ex his constat non posse subditum irritationem voti à superiore petere nisi aliquam causam suæ petitionis habeat. Eam tamen exitimam sufficientem esse, si grauatum voto se sentiat; quia ad excusandam culpam venialem, quæ in præsentem interuenire potest, qualibet modi ea causa sufficit; & quæ de causa moraliter loquendo nulla culpa in confessione irritationis, illative petitione inuenitur vt dixit Sanch. lib. 4. summa cap. 24. num. 15. Et 16.

6. Hanc irritationem potest Superior facere subdito contradicente. Quia non pendet in vsu suæ potestatis à voluntate subditi. Nam quantumuis subditus renuat, si Superior eius obligationi contradicit, cessat obligatio. Quia cessat conditio beneplaciti Superioris, sub qua necessario contracta est. Sic ex communi sententia tradunt. Sayro in Clauis Regia lib. 5. c. 8. num. 6. Aragon 2. 2. q. 89. art. 9. paulò post principium Suar. lib. 8. de voto c. 1. ad finem Sanch. l. 4. de voto c. 24. num. 25. Sed quia subditus facta irritatione potest iterum votum emittere, & sic irritationem eludere, vt huic incommodo prouideatur, debet Superior materiam illius voti prohibere & quasi antecedenter irritare; quo facto nullum erit votum de illa emissum. Sic relatio Suarez aduertit Sanch. d. cap. 24. num. 26. sine.

Dices commutatio, & dispensatio fieri non potest subdito inuito. Ergo nec irritatio. Item irritatio sicut & dispensatio, & commutatio est beneficium subditi; siquidem cum ab obligatione contracta liberat. At beneficium non datur inuito. Ergo neque irritatio inuito concedi potest. Respondeo concedendo dispensationem & commutationem non posse concedi inuito, & negando idem esse de irritatione. Nam irritatio supponit votum esse emissum sub conditione tacita vel expressa, si Superior consenserit; quam conditionem nullo modo turbant vota subditorum comparatione Prælati sola iurisdictione temporali, vel spirituali gaudentis. Deinde dico, commutationem subdito inuito non concedi, non quia est beneficium; sed quia requirit necessario eius consentum & acceptationem, eo quod obligationem prioris voti in aliam materiam transferat; transference autem non potest nisi ipse subditus consentiat, acceptet, & velit se obligare, quod in irritatione non procedit. De dispensatione (est Aragon d. art. 9. Suar d. cap. 1. num. 13. Sentiant concedi non posse inuito) probabilis exitimo cum Sanch. dicto cap. 24. num. 26. dati posse. Quia est beneficium subditi sit; est tamen præcipue beneficium Superioris, quatenus illa via ostendit liberam habere potestatem; nec ligatam subditi voluntate; sicut tractatu de excommunicatione dicemus abolitionem dari posse excommunicato reuerti. Adde sæpe conuenire subdito (tametsi si ipse non cognoscat) dispensationem, irritationemque votorum concedi; sæpe bono communi id necessarium est. Conueniens ergo erat, vt potestas dispensandi, & irritandi à voluntate subditi non penderet. Præterea irritatio & dispensatio non sunt beneficia postiuua, sed priuatiua, quæ per se acceptationem non requirunt. Faretur tamen & bene Sanchez supra dispensationem concessam subdito reuerti grauiorem causam ad sui valorem exposulare vitæ potestatem voluntati ita ad bonum affectæ.

7. Rursus non est necessarium, vt valide & iuste irritatio fiat, superiorem cognoscere votum irritandum. Nam esto ei non manifestetur potest credere subditum petentem irritationem voto grauari, qua credulitate posita iuste irritationem concedit; quia ad irritationem (vt dixi) hæc sufficit causa. In sententia

sententia verò affirmatiua nullam causam requiri ad irrationem clarum est fieri posse absque voti cognitione. Et ita tenet Basilius Leg. ouenf. lib. 10. de matrimonio cap. 17. n. 22. indicat Sanchez lib. 4. cap. 24. num. 6. i. iunctis iusque dixerat cap. 22. num. 10.

8. Duplex testat difficultas enodanda circa vsum huius potestatis irritatiuæ. Prima an exerceri possit in casu dubio? Secunda, an alteri delegari possit?

Circa primam difficultatem aduerte, dubium hoc oriri posse vel ex parte irritantis, vel ex parte vouentis. Si ex parte irritantis dubium nascatur; eo quod dubitetur, an sit verus pater, legitimus tutor, vel tutor, verus religionis Prælatus, verus maritus, verus dominus; distinguendum est; si hi sint in possessione, irritate vota poterunt; quia in casu dubio in fauorem possessionis iudicandum est. Secus est si possessione careant; quia absque possessione nullus adest titulus certus, quo certus vsum potestatis irritatiuæ firmetur, & honestetur. Sic Sanchez lib. 4. de voto cap. 32. n. 15.

Si dubium ex parte vouentis nascatur, generaliter dicere possumus, non impedire Superioris certam potestatem. Quia æquum non est, aliquem iure quæsitum, & certo priuari ob dubiam causam & rationem. Sic Suar. libr. 4. de voto c. 6. n. 1. Hinc infero patrem posse irritare vota personalia filij impuberis, & realia puberis; tamen si dubium vel opinio sit, fuerint ne personalia tempore pubertatis, & realia post pubertatem emissa. Quia dum id clarè non constat priuari patrem non debet certa potestate, quam habet quilibet filij vota irritandi. Nam licet hæc potestas limitetur in votis personalibus pro tempore impubertatis, & in realibus pro tempore pubertatis, constare certo debet tempus, vt locum habeat limitatio certa potestatis. Sic Suar. supra & l. 6. c. 6. num. 4. sine. Sanch. l. 2. de matrim. disp. 4. n. 39. & l. 4. sum. c. 3. num. 2. Bonacin. disp. 4. q. 2. punct. 7. §. 2. num. 21. Eadem ratione poterit tutor vota impuberis, & curator vota puberis, & maritus vota vxoris irritare; tamen si dubium vel opinio sit, fuisse emissa tempore, quo sui iuris erant. Quia potestate certa tutoris, & curatoris & mariti omnia pupilli, minoris, vxoris vota irritandi, restringi non debet ob dubiam causam. Sic Sanch. dicto cap. 32. nu. 7. At idem est si vouens certus sit tempore subiectionis omisit votum; ignorat tamen, an eius executionem distulerit in tempus libertatis. Quia præsumendum est talem dilationem non fecisse; cum communiter potius contingat vouentem de præsentis statu disponere non de contingenti futuro. Quod intelligendum est, quando votum tempore subiectionis impleri potest. Alias contrarium erit præsumendum ob valorem actus. Suar. lib. 6. de voto cap. 4. num. 8. Sanch. lib. 4. cap. 32. num. 13. Bonacin. disp. 4. q. 2. punct. 7. §. 2. numer. 22. in fine. Idem est si dubitetur; an tempore habili vota confirmata sint; non obinde superior amittere debet suam potestatem; tum ob possessionem quam habet; tum quia confirmatio cum sit quid facti non præsumitur. Suar. lib. 4. de voto cap. 6. num. 1. ad finem. Sanch. lib. 4. cap. 32. num. 9. Bonacin. punct. 7. §. 2. n. 19. Sed quid si dubites; an reuocatione voti facta tempore habili ad illud firmandum, legitimè confirmaueris, & potestatem irritandi impedieris? Credo regulariter non confirmare, neque talem potestatem impedire. Quia reuocans votum frequenter solum intendit onus impositum approbare, non aliud de nouo sibi imponere. Sanch. num. 11. c. 12. Quando autem subditus v. g. filius, seruus, & vxor bona haberet, ex quibus possit liberè disponere; & dubitaret ex quibus bonis votum emisit, præsumendum est ex propriis bonis votum emisisse. Quia semper præsumi debet vouens firmam velle facere obligationem si potest, & de materia aptiori disponere. Sanch. dicto cap. 32. num. 14.

10. Denique aduerte cum Sanch. num. 16. Bonacin. dicta disp. 4. quæst. 2. punct. 7. §. 2. num. 32. Si de facto contingat Superiorem irritare votum, quod verè irritare non poterat, si veritas constaret, vel quia non est legitimus Superior, vel quia votum fuit confirmatum; quocumque tempore hæc veritas deprehendatur, irritatio facta non subsistit. Quia error, est supplet iurisdictionem non tamen supplet dominationem; cum de potestate dominatiua ex errore supplenda nihil iura disponant.

11. Circa secundam difficultatem; an hæc irritatiua potestas alteri delegari possit? Non desunt Doctores, qui negatiuè respondeant; eo quod hæc delegatio non videatur posse fieri sine communicatione dominij; sicut nec delegatio iurisdictionis sine communicatione iurisdictionis. Et præterea; quia irritatiua potestas fundatur in conditione beneplaciti Superioris, quam vota irritanda imbibunt. Ergò necessariò debet esse Dominus, & Superior qui votum irritare poterit.

Meo iudicio supradicta ratio concludit, neminem posse nomine proprio vota irritare, quin Dominus sit, dominiumque habeat. Non tamen concludit, quin nomine alieno & tanquam Procurator, qui alterius vices gerit, id possit; sicut potest delegatus à Parocho potestatem assistendi matrimonio habere, quin beneficium habeat, & Procurator ad contrahe-

dam matrimonium constitui, quin ipse matrimonij capax sit quia delegatus non proprio, sed alieno nomine assistit, & contrahit. Deinde irritatio est contradictio Superioris dispositioni factæ à subdito; quæ ergo causa esse potest, quominus hæc contradictionem non possit Superior per Procuratorem præstare; sicut Prælatus, & Dominus possunt per Procuratorem contradicere alienationi factæ de rebus, quarum habent dominium? Sic Suar. l. 6. de voto c. 7. num. 17. Ictibus l. 2. c. 40. dub. 18. nu. 133. in 2. editione §. Abbatis, Sanch. lib. 4. cap. 24. n. 54. vbi n. 53. Aduertit & bene; quando Superior perle votum irritare non vult, esse aptum modum irritandi, si dicat se irritare illa vota, quæ aliquis tertius irritanda iudicauerit. Quia tunc ipse Superior irritat esse sub alterius arbitrij conditione.

PUNCTVM V.

Qualiter vota seruorum possint domini irritare?

SVMMARIVM.

1. *Sola ea vota seruorum possunt domini irritare qua suo iure quo præiudicauerim.*
2. *Non eo ipso quo quis est dominus vota serui irritare vel suspendere potest.*
3. *Quid dicendum de votis famulorum?*

1. **H**ucusque egimus de his quæ communia esse poterant omnium subditorum votis; testat vt de quolibet genere subditorum specialiter dicamus. Et à facilius incipiendo inquirimus, quam potestatem habeant domini ad suorum seruorum vota irritanda? Breuiter respondeo ea sola vota irritare posse, quæ eorum obsequio, & seruitio obstituerint. Quia in ea sola ratione dominis subiecti sunt. Sic Nanarr. c. 12. num. 64. Valent. 2. 2. disp. 6. quæst. 6. punct. 6. quæ. ultima. Azor. l. 11. c. 16. quæst. 8. c. 17. 9. 9. Ictibus l. 2. cap. 40. dub. 14. num. 86. in 2. editione. Suar. lib. 6. c. 3. num. 1. c. 3. Sanchez plurius relatis lib. 4. c. 36. num. 2. Quapropter vota quorum executionem serui remiserint in tempus solute seruitutis irritari non possunt. Quia neque in executione neque in obligatione dominorum obsequio præiudicant. De votis verò ante seruitutem emissis suspendi eorum executio potest, si præiudicantia fuerint, & idem est dicendum de votis obsequandi præcepta, audiendi missam, ieiunandi, communicandi. Nam esto irritati non possunt. Quia non sunt de materia ipsis dominis subiecta; possunt tamen impediri & suspendi aliquando, si præcipitur eo tempore fieri aliqua opera cum eorum obsequio incommpossibilia, vt bene aduertit Sanch. d. cap. 36. num. 6. Quod à fortiori procedit in votis reuocatis ad consilium pertinentium vt recitandi aliquas moderatas orationes, præstandæ aliquam moderatam abstinentiam. Votum vero castitatis nullatenus irritari neque suspendi potest. Quia eius obsequio neque præiudicare dominis potest, neque impedire eorum continuum obsequium, vt fatentur omnes Doctores. Et idem est de votis realibus si forte serui aliqua bona habeant propria, vt docuit Suar. dicto cap. 3. num. 5. Secus verò si ex bonis dominorum sint. Nam eo ipso sunt eorum dispositioni subiecta.

2. Sed inquires; an eo ipso quo quis dominus sit, possit suorum seruorum vota irritare vel suspendere? Negatiuè respondendum est, nisi votum sit directè oppositum domino. Sic Sanchez lib. 4. cap. 26. à numero decimoquarto. Quia esse dominus potest, quin bonorum administrationem habeat, & consequenter quin habeat administrationem serui, vt contingit in pupillo, minore, & vxore. Quorum administratio (exceptis aliquibus casibus) ad alios pertinet ac proinde pertinet ad ipsos irritare vota quæ tali administrationi officiant. Dixi nisi votum directè opponatur domino, quale est votum religionis, quia domino non consentiente non possunt serui vt potest dominorum obsequio alteri de se disponere.

3. Ad hæc reducuntur vota famulorum qui ex contracta operas suas hero exhibent, tenentur, qui herus irritare vel suspendere poterit, quatenus obligationi factæ contradicant. Quia obligatio iustitiæ cuiuslibet alteri obligationi voluntariæ præualere debet. Sic Suar. l. 6. c. 3. numer. 6. Sanchez l. 4. de voto cap. 24. num. 24. Bonacina disp. 4. q. 2. punct. 7. §. 2. numer. 9.